

Història i política

Josep Benet

S'ha dit que sense disposar d'una bona informació no pot fer-se una bona política, ni des del govern ni des de l'oposició. Evidentment cal, en primer lloc, una bona informació sobre el present, però, també sobre el passat més o menys recent del país. És a dir, una informació que faciliten precisament els estudis històrics.

La anormalitat política amb què Catalunya sotmesa al règim franquista ha viscut durant aquests darrers cinquanta anys, ha impedit que poguéssim disposar de molts d'aquests estudis històrics. Aquest fet ha influït negativament, en alguns casos, en la política catalana des de l'inici de la transició cap a un règim democràtic i autonòmic. Per posar un exemple, els polítics catalans, quan la discussió de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya amb el govern de Madrid, a final dels anys setanta, van haver d'intervenir-hi sense disposar dels estudis sobre la història de la discussió i de l'aplicació de l'anterior Estatut d'Autonomia del 1932 i sobre les negociacions pels traspassos de competències, que eren imprescindibles de conèixer per a actuar amb el màxim encert i èxit. Així mateix, constatem que institucions tan importants en la història de Catalunya d'aquest segle com fou la Mancomunitat, presidida per Enric Prat de la Riba fins a la seva mort i, després, per Josep Puig i Cadafalch, encara no han tingut una bona i àmplia monografia dedicada a estudiar-les. Així resulta que parlem sovint d'aquesta institució i de l'excel·lent obra que realitzà, mentre continuem sense conèixer com fou que el poder central no hi traspassà cap de les seves competències i amb quins problemes econòmics i financers topà. I, tanmateix, avui seria molt interessant de conèixer aquests aspectes de la vida de la Mancomunitat.

També és imprescindible de tenir la informació que ens facilita

Enric Prat de la Riba, de Josep M. Marquès, retrat oficial del president de la Mancomunitat (Barcelona, Palau de la Generalitat de Catalunya)
(Enciclopèdia Catalana)

la història real si no volem viure enmig de tòpics, i, per tant, si volem conèixer-nos, com a poble, tal com reclamava l'enyorat Jaume Vives en la seva Notícia de Catalunya. Conèixer-nos, amb tot el que és -i ha estat- positiu o negatiu en la vida i el comportament nacional del nostre poble. Aquest coneixement ens és imprescindible si no volem caure en el cofoisme ni en el victimisme, en les relacions amb el poder dominant de l'Estat al qual pertanyem.

Anys enrera, quan amb Casimir Martí, avui director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, redactàvem la nostra monografia, en dos volums, sobre els moviments socials en la ciutat de Barcelona entre 1854 i 1856, titulada Barcelona a mitjan segle XIX, amb una enorme sorpresa vàrem anar descobrint que els catalans d'avui ignoràvem la realitat d'una gran part de la nostra història del segle passat i, pitjor encara, que el coneixement que teníem de la so-

cietat catalana d'aleshores i de la seva evolució era ple de tòpics que no corresponien a la realitat. A mesura que anàvem descobrint-la, ens adonàvem que ben lluny ens trobàvem d'aquell poble ple de seny, gens bel·licós que, segons alguns, era el poble català. Amb sorpresa -repeteixo- descobríem els textos dels viatgers estrangers que ens presentaven un país, amb uns catalans, les característiques dels quals eren molt distintes de les que correntment els atribuïm. Uns catalans, tanmateix, que vivint la major part del segle sota l'estat de setge i enmig de les guerres napoleòniques i de les tres carlines i d'incalculables revoltes i bullangues de tota mena, havien aconseguit de tirar endavant la industrialització del país. Però, alhora, d'uns catalans que políticament i nacionalment estaven mancats d'una

intel·lectualitat que proposés una solució al problema de la seva existència a l'Estat espanyol en el nou món que a l'occident d'Europa s'estava creant amb la industrialització.

Sortosament, d'un temps ençà, s'ha incrementat molt notablement la redacció i publicació d'estudis monogràfics sobre la història catalana dels segles XIX i XX. És una bona notícia. Molts d'aquests estudis han rebut el suport d'entitats locals i també d'algunes administracions públiques. Així mateix s'ha incrementat la recerca i localització d'arxius privats i públics que s'han salvat malgrat els daltabaixos que ha viscut el país durant els esmentats segles. Resulta, sortosament, que els arxius privats salvats, sovint en golfes oblidades, són més nombrosos del que creïem, però encara cal anar més

endavant en el procés de conscienciació del nostre poble sobre la importància que té el salvament de tota mena d'arxius.

Encara hi ha molt a fer en el camp de la investigació de la nostra història, com també en el de la seva divulgació, tant en l'ensenyament primari com en el secundari, i també en els mitjans de comunicació, especialment la televisió, en els programes de la qual la nostra història és la gran absent, una absència que contrasta amb la presència sovintejada de la història d'uns altres pobles.

Per tant, encara hi ha molt a fer en el camp de la història del nostre país. Cal fer-ho, perquè, com hem dit, la història ens facilita una bona informació per tal de poder fer avui una bona política.

J. B. □

L'eixida per *CesC*

